

Kirándulás Hajósra

2016. március 19.

Hajós: Érseki barokk kastély – tárlatvezetéssel - <http://hajosikastely.hu/>

A magyar főúri vadászati kultúra
A hajósi szentbúcsú sokszínűsége
Főúri enteriőr rekonstrukció
Szőlőkultúra és borászat a homokhátságon

A Kastély története

1740 gróf Patachich Gábor kalocsai érsek felépíttette a hajósi kastély első változatát és melléképületeit. A kastély ekkor téglalap alaprajzú, egyemeletes középrésszel és földszintes – végein részsút kapcsolt sarokpavilonos – oldalszárnyakkal ellátott épület volt. A kastély homlokzatainak ekkori színezése: rózsaszín falmezők, fehér tagozatok

1766. 08. 15. gróf Batthyány József érsek megbízásából gróf Grassalkovich Antal szerződést kötött a gödöllői Gföller Jakab építőmesterrel a kastély átépítésére

1766-67 átépítették a kastélyt: elkészültek az emeleti oldalszárnyak és a saroktornyok emeleti részei, új lépcsőház létesült, az északi és a déli homlokzatok középrizalitjain erkélyeket helyeztek el, a termek egységes szellemű barokk díszítőfestést kapnak. Az épület külseje egységesen fehér színezésű lett.

1907-08 Városov Gyula érsek az elődje, Haynald Lajos bíboros érsek által alapított gyermekotthont a kastélyban helyezte el, ehhez az épületet átalakították, új boltozatokat építettek, közfalakat bontottak el, az addig zsindelefedésű tetőt cseréppel borították, és eltávolították az utcai homlokzat erkélyét is. Az átalakítás terveit Kikindai Aladár érsekuradalmi mérnök utasításai alapján Greiff József hajósi építőmester készítette el, a kivitelezést Salacz Sándor kalocsai kőművesmester végezte.

1990 a gyermekotthon felvette az intézményt megalapító Haynald Lajos bíboros érsek nevét

1998 a gyermekotthon kiköltözött a kastélyból, a keleti melléképületet 2009-ig használta az intézmény

2007 az épületen tetőhéjazat-cserét végeztek

2008 Bács-Kiskun megye EU-s pályázatot nyert a kastély turisztikai vonzerővé fejlesztésére

2009.09 – 2010. 07. a kastélyt teljes körűen felújították

2010.09. 24. a kastélyban megnyílt a Hajósi Érseki Kastély Látogatóközpont

A kastély felépítéséhez kapcsolódó történetek

A kastély felépítésével kapcsolatban azt beszéljük, hogy magának Mária Teréziának építtette a kalocsai érsek a rezidenciát, mivel a királynő úgy tervezte, hogy látogatást tesz a kalocsai egyházmegyében, és a főpap szerette volna, ha az uralkodónő jól érzi magát ittléte alatt. (A hajósi idősök ma is Mária Terézia-kastélynak hívják az épületet.) A gondolatot tett követte, és a pompás kastély hamarosan el is készült. Mária Terézia a látogatását nyárra tervezte, viszont az volt a kívánsága, hogy szánon szeretné megtenni az utat Kalocsától Hajósig. Ennek sem volt akadálya: az érsek sóval szóratta be a két település között az utat. Ennek ellenére a látogatás mégis elmaradt, csak a hajósi emberek emlegetik máig, hogy a kastély két kapujának tetejét díszítő, női alakot ábrázoló szobrok valójában Mária Teréziát ábrázolják...

A régi korok leírásaiban is több érdekes adat maradt fenn az épületről, így Pesty Frigyes gyűjtésében a következőket olvashatjuk: *„A mezőváros határában nincs nevezetesség, megemlítenő Patachich Gábor volt kalocsai érsek által Mária Terézia királynő tiszteletére 6 hét alatt épített kastély, a hozzátartozó Vadas és Fácános kertekkel, mely előbbiben dóm vadak és vadsertések, az utóbbiban pedig fácánok tenyésztetnek.”* (Természetesen a kastély 6 hét alatt történő felépítése csak legenda.)

TITKOS ALAGUTAK

A közelmúltban befejezett felújítási munkák idején a kastély udvarán előkerült egy „titkos alagút”, amely a barokk kori melléképülete alá vezet. A mintegy négy méter hosszú járat feltárása után kiderült, hogy ez az alagút egy kútban végződik, amelyben napjainkban is található víz. A melléképület alatti kút valószínűleg az érseki konyha vízvételzési lehetőségét biztosította egykor. Az előkerült alagút a felújítás során helyreállításra került, a látogatók le is mehetnek a járatba.

A kastély titkos alagútjairól természetesen a hajósi legendárium is sok történetet megőrzött. Az idős hajósiak más titkos alagutakról is mesélnek, ezek létezéséről azonban ez idáig nem került elő bizonyíték. Az egyik legenda szerint a kastély pincéjéből a Nepomuki Szent János-szoborig vezetett egy alagút, ahol a szent alakja alatt négy kőbe vésett arc látható, amelyek a négy égtáj felé néznek. Ha valaki tudta, hogy a szoborarcoktól hány lépést kell lépnie az égtáj felé, megtalálhatta a titkos alagút négy lejáratainak egyikét.

Hajósi pincesor Pincesori séta - <http://www.pincefalk.hu/pincefalu/62-hajos>

Pogácsás borkóstolás egy pincében
Pogácsás borkóstolás a Kovács borházban
Étkezés: eredeti sváb hangulatban

Hajós Kalocsától mintegy 20 km-re helyezkedik el. Lakosságának 85%-a sváb. A város a Hajós-Bajai (korábbi nevén Hajós-Vaskúti) borvidék meghatározó települése, a Duna Borrégió Borút Egyesület állomása.

A Hajósi Pincefalu hangulatos utcácskái (szám szerint 24) a településtől körülbelül három kilométerre helyezkednek

el. Az egymás mellett sorakozó 1200 borospincéjét kézzel vájták a löszhátkba. Ez ma Európa legnagyobb összefüggő pincefaluja.

A mai pincefalu története akkor kezdődött, amikor a kalocsai érsek a XVIII. században arra kötelezte a betelepített svábokat, hogy foglalkozzanak szőlőtermesztéssel. Szorgos munkájuknak köszönhetően a szőlőtermesztést fellendítették a környéken.

A pincefalu első prэшháza 1840-ben épült. Ezt követően egyre többen vállalkoztak prэшház építésére. A XIX. század végére már több mint 800 prэшháza volt a településnek. Eleinte vályogfalú, deszkaoromzatú, nádfedeles, később pedig téglafalú, cserépfedelű pincéket építettek. A világháborúk, kitelepítések okozta sokkból az 1970-es években kezdett a település kilábalni. A 80-as években pedig már a borturizmus is megindult. A padlásterek beépítésével vendégfogadásra is alkalmas szobákat hoztak létre.

